

Biologische en gezonde voeding in Israël

April 2015

FIT Tel Aviv

Inleiding

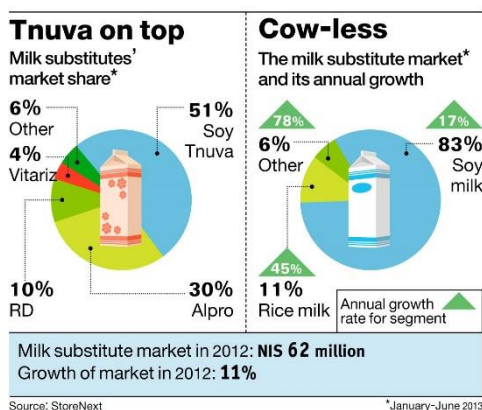
Overall ter wereld is de trend van biologische en gezonde/bewuste voeding merkbaar, en dit is niet anders in Israël. De trend van bewust eten en het incorporeren van voeding in de algemene levensstijl zet zich voort en is merkbaar door de opvallende marketingstrategieën die in deze sector worden toegepast.

Een voorbeeld die deze trend illustreert is de bouw van de 'Saron Market,' de grootste overdekte markt van Israël. Deze markt laat precies zien wat (wereldwijd) de [laatste trends](#) op culinair gebied zijn: gezonde, kleurrijke, biologische, natuurlijke producten die verkocht en geconsumeerd worden in een chique, modern, stijlvol winkelcentrum dat de eigenschappen van de traditionele markt behoudt.

De afgelopen jaren valt niet te ontkomen aan de toename van vegetarische/ veganistische restaurants en aan markten waar verse, lokale en vooral gezonde producten worden verkocht. In het Hebreeuwse rapport van oktober 2014 (pag. 17) van 'The Food Industries Association' (onderdeel van de 'Manufacturers' Association of Israel') staat duidelijk aangegeven dat verwacht wordt dat de vraag naar kwaliteitsvoeding (gezond, biologisch, specialiteiten) zal toenemen en dat dit zal resulteren in meer specialiteitszaken voor de midden- en hoge klasse van de Israelische maatschappij. Ook een Amerikaans rapport ([GAIN REPORT 2014, Ontwikkelingen in Israël's landbouw en voedingssector](#), 09/2014) bevestigt het bestaan van deze trend en stelt dat:

"Supermarkets are making room on the shelves for gluten-free rolls, special legumes, organic products and whole wheat pastas that were once only available at specialty stores for the true diehards."

Deze trend beïnvloedt een [groot aantal industrieën](#). Zelfs verkopers van de traditionale falafel en van andere "Midden-Oosten hapjes" beginnen steeds vaker biologische opties aan te bieden, hamburgerketens zorgen voor een volkorenbroodjes optie en ook pizahutten bieden volkoren, glutenvrije en veganistische alternatieven. Op verzoek van klanten voegde de 'Rami Levy Hashikma Marketing groep', de op drie na grootste speler in marketing van voedselproducten, een lijn van glutenvrije producten toe aan zijn assortiment. Er wordt geschat dat ongeveer [5-8% van de bevolking](#) glutenvrije producten koopt.

Een ander aspect van de huidige voedseltrends is de populariteit van zuivel- en vleesvervangers. De toename van de verkoop van melkvervangers nam met 22% toe in 2013. De vleesvervangers genereren een jaarlijkse omzet van \$71 miljoen, waarvan 61% in de vorm van vegetarische schnitzels en 74% daarvan gemaakt van maïs.

Het potentieel op gebied van verwerkte levensmiddelen in Israël is verre van gerealiseerd. Verwacht wordt dat het verbruik van levensmiddelen geleidelijk zal stijgen in de komende jaren omdat men

verwacht dat de economie verder zal groeien. Verpakte gemaksproducten en gezonde voedingsmiddelen zullen in dat geval dan ook aan populariteit winnen.

Overzicht sector

De waarde van de biologische voedingsector in Israël wordt geschat op ongeveer €208 miljoen (2012). In 2013 waren er 335 biologische kwekers in Israël. Ongeveer 6.800 hectare waren bestemd voor biologische landbouw: groenten (65%), fruit (25%), kasgroenten (6%) en kruiden (4%). De interesse in biologische landbouw, gebaseerd op natuurlijke landbouwtechnieken en zonder gebruik van synthetische hormonen en meststoffen, is in de afgelopen jaren toegenomen, maar meer om internationaal te exporteren en voor onderzoek dan voor binnenlandse consumptie. Volgens het [ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling](#) vormt de biologische landbouw 1,5% van de Israëliëse landbouw, maar de biologische producten vormen 15% van de totale export van landbouwproducten.

Volgens het bovengenoemde GAINS rapport is de import van biologische landbouwproducten en levensmiddelen in Israël gegroeid. Tijdens de eerste 7 maanden van 2014 importeerde Israël \$3.43 miljard aan landbouwproducten en levensmiddelen, een stijging van 5,5% ten opzichte van dezelfde periode in 2013.

In vergelijking met andere landen is de consumptie van biologische landbouwproducten in Israël relatief laag en hierin liggen dan ook niet al te veel kansen voor Vlaamse bedrijven. 90% van alle lokale productie (vooral groenten en fruit) wordt geëxporteerd (voornamelijk naar Duitsland).

Er is een tekort aan verwerkte/droge biologische voedingsproducten. Er zijn weinig cijfers bekend over de populariteit van verwerkte, biologische producten in Israël, omdat supermarkketens geen aparte gegevens bijhouden van deze “gezonde” producten. Gezien de ontwikkelingen in de sector kan men er vanuit gaan dat er handelsoportunities bestaan. Op de lokale markt zijn fabrikanten, evenals importeurs en supermarkten op zoek naar nieuwe, betere, gezonde, functionele of kwaliteitsproducten. Vanwege de hoeveelheid aan potentiële handelspartners, zullen hieronder alleen bedrijven besproken worden die directe relevantie hebben voor biologische producten.

Importeurs

Er zijn een tiental importeurs (bedrijven met 20-40 mensen in dienst) van biologische voeding (zie [‘overzicht bedrijven’](#)). Deze KMO's zijn zeer gespecialiseerd in bepaalde soorten voeding en zijn op zoek naar kwaliteitsproducten uit het buitenland. Ondanks dat de markt klein is, liggen voornamelijk hier kansen voor Vlaamse bedrijven in de biologische voedingssector. Bedrijven met wie FIT Tel Aviv sprak hadden het over een “chronisch tekort” op de markt aan biologische basisingrediënten, mout, bakpoeder en granen. Hieronder staat een lijst van andere producten die genoemd werden (producten moeten allemaal biologisch zijn en vereisen een koshercertificaat):

- peulvruchten
- jam
- pastaproducten
- oliën en vetten
- mayonaise en mosterd
- (zoute) snacks en koeken
- babyvoeding
- glutenvrije snacks

De meeste importeurs van voeding in Israël zullen exclusiviteit verwachten.

Supermarkten en restaurantketens

De drie grote spelers, Teva Castel, Eden Teva en Nitsat HaDuvduvan (zie ['overzicht bedrijven'](#)) slagen steeds beter in het aanbieden van een ruim assortiment aan producten. Eden Teva, een bedrijf dat zich positioneert als verkoper van gezonde producten, groeit dan ook bijvoorbeeld sinds 2007 jaarlijks met 30% (*Re-Thinking Organic Food and Farming in a Changing World*, B. Freyer en J. Bingen, 2015). Deze grote spelers werken meestal echter met importeurs en zijn zelf niet op zoek naar nieuwe producten. Een uitzondering daarop is Nitsat HaDuvduvan.

De mainstream supermarkten hebben in de voorbijgaande jaren een *private label* ontwikkeld. Deze labels hebben een steeds belangrijkere plaats gekregen en zijn te vinden in vrijwel alle supermarktketens. Voorbeelden hiervan zijn Shufersal Green (40 filialen) en Shufersal Organic Market (7 filialen). Ze worden niet enkel lokaal geproduceerd, maar ook ingevoerd, en daarin liggen dan ook veel kansen voor Vlaamse producten.

Naast het bestaan van talloze kleine familiebedrijfjes, online verkoop en buurtsupermarkten, zijn er nog drie noemenswaardige middelgrote supermarkten: Anise, Duchan Gan Shmuel en Mizra (zie ['overzicht bedrijven'](#)). Mizra is een bedrijf van kibboets Mizra, één van de weinige plekken in Israël waar varkensvlees wordt geproduceerd. Het bedrijf importeert veel (niet-koosjere) buitenlandse producten die moeilijk te vinden zijn in Israël en heeft ondertussen meerdere delicatessenzaken geopend. Mizra is tevens de importeur van de Tiv Taam supermarktketen (specialiseert zich in niet-koosjere luxeproducten). Duchan Gan Shmuel is een bedrijf van kibboets Gan Shmuel en importeert ook veel buitenlandse producten.

Er bestaat slechts één restaurantketen waarvan de hele menukaart volledig biologisch is: LoveEat (zie ['overzicht bedrijven'](#)). Biologische eetgelegenheden zijn echter een groeiende trend in Tel Aviv die in de gaten gehouden dient te worden.

Fabrikanten

Er zijn een aantal fabrikanten van gezonde/biologische producten die tevens importeren: Hasadeh, Neolife, Haduf, Almandos en Tivoni (zie ['overzicht bedrijven'](#)). Uiteraard is het bij deze bedrijven de kunst om een product aan te bieden dat nog niet in Israël gefabriceerd wordt.

Sterktes en zwaktes in de sector

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> • Verscheidenheid aan producten, die momenteel niet op de Israëlische markt zijn. • Belgische voedingsproducten genieten een positieve reputatie in Israël (bier, speculoos, pralines).	<ul style="list-style-type: none"> • Vlaamse producten zijn niet koosjer. Om het potentieel van de markt te realiseren, moeten de producten koosjer zijn. • Geen ervaring met de Israëlische markt en de zakelijke mentaliteit is een achilleshiel en vereist kennisopbouw en begeleiding. • Israël is op zoek naar goedkope producten, het merendeel van de bevolking heeft geen geld voor dure producten. De KMO's en winkelketens die luxegoederen importeren vormen hier een uitzondering op.

Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> Groeiende vraag naar natuurlijke / biologische producten. Koosjere producten kunnen een voordeel hebben op de veel grotere Amerikaanse koosjemarkt. Er is een goede kans dat in de nabije toekomst de invoer van levensmiddelen in Israël makkelijker zal worden (voor de buitenlandse exporteur) en goedkoper zal zijn (voor de lokale consument) dan nu het geval is. 	<ul style="list-style-type: none"> De markt is relatief klein. De concurrentie is vrij intensief: veel bestaande import en enkele lokale producenten. Biologische producten zijn duur, slechts een klein deel van de bevolking kan zich deze producten veroorloven.

Reglementering

Israël heeft een liberaal invoerbeleid en tekende vrijhandelsovereenkomsten (Free Trade Agreements – FTA's) met verschillende landen. De Israëlische regering heeft [onlangs](#) een voorstel van de EU goedgekeurd voor het openen van de voedselimport markt. Ter navolging van een overeenkomst tussen Israël en de EU zal Israël het Europese systeem van voedselimport overnemen. Als onderdeel van deze overeenkomst zal de importbelasting omlaag gaan, om de import van voedingsmiddelen gemakkelijker en goedkoper te maken en om de concurrentie te stimuleren op de markt. Deze beslissing zal ingrijpende gevolgen hebben voor de marktcompetitie en zal de prijzen voor consumenten drastisch omlaag brengen. De beslissing gaat voornamelijk over gedroogde producten zoals pasta, rijst en graanproducten, maar zal ook de import van bepaalde zuivelproducten (specifiek: harde kazen) betreffen.

Als men kijkt naar de exportgegevens vanuit België naar Israël (bron: Agentschap voor Buitenlandse Handel) ziet men een aanzienlijke stijging (vergelijking tussen januari 2013, januari 2014 en januari 2015):

Data	Hoeveelheid (1000 kg)			Waarde (1000 Eur)			Aandeel in %	Variatie in %	
	01-01-13	01-01-14	01-01-15	01-01-13	01-01-14	01-01-15		2013/2014	2014/2015
Voedingsproducten	3,184	2,642	5,902	3,748	3,102	4,346	3.4	-17.2	40.1

Biologische voeding

Israël's 'Organic Law' volgt de normen en eisen van de Europese Unie. Certificering volgens Israëlische norm is **geen vereiste** voor het importeren van biologisch voedsel naar Israël.

De Israëlische wetgeving bepaalt echter dat alleen producten die aan de relevante normen voldoen "biologisch" genoemd mogen worden en het bijhorende label mogen dragen. De

consument kan de biologische producten identificeren aan de hand van dit label, waarvan de toekenning wordt begeleid door één van de drie bevoegde controle instanties, die het ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling heeft aangeduid voor de inspectie van de biologische procedure; Agrior, Skal Israël, en het Institute for Quality and Control (IQC). Vervolgens zal tevens goedkeuring van de *Israëli Plant Protection and Inspection Service (PPIS)* nodig zijn.

De relevante [normen](#) voor biologische productie kunnen teruggevonden worden gevonden in het Israëlische wetboek.

Koosjere voeding

De meeste voedingsproducten die in Israël worden verkocht zijn koosjer. De letterlijke betekenis van koosjer is “proper of acceptabel”. Koosjer betekent dat een product onder supervisie staat van een rabinale (religieuze) organisatie. Een koosjer product houdt in dat de ingrediënten (en andere elementen) gecontroleerd en goedgekeurd zijn door een rabbijn of rabinale instantie. Bepaalde levensmiddelen zijn geoorloofd, andere niet of uitsluitend indien geproduceerd onder rabbinaal toezicht. In de regel is het relatief moeilijk een koosjer certificaat te bemachtigen voor vleesproducten vanwege de rituele slacht en producten waar zegeningen over worden uitgesproken (o.a. wijn) en relatief makkelijk voor vegetarische/ plantaardige producten (chocolade, bier, groenten- of fruitproducten).

Het koosjer certificaat wordt toegewezen aan een product zodra in het product zelf en in het productieproces geen gebruik wordt gemaakt van ‘ongeoorloofde’ ingrediënten. Het is belangrijk te weten dat er verschillende instanties en niveaus van koosjer toezicht zijn waarbij verschillende regels worden toegepast. Meestal geldt: ‘des te strenger het niveau, des te duurder het behalen van het certificaat’. In Israël is het “basis” koosjercertificaat veelal voldoende.

Een koosjer certificaat krijgen voor een product is geen éénmalige procedure, kan ingewikkeld zijn en kan een investering van geld en tijd vragen. Het is onmogelijk om vooraf de kosten van een koosjercertificaat en toezicht te bepalen. Deze kunnen variëren, afhankelijk van de bestanddelen van het product en het productieproces, evenals van het niveau van het vereiste kashroet.

Behalve voor vlees, is koosjercertificering niet verplicht voor het importeren van voedsel naar Israël. Echter, niet-koosjere producten hebben een veel kleiner marktpotentieel, aangezien de grote supermarktketens en hotels weigeren deze producten te verkopen /op te dienen.

Het reguliere koosjercertificaat is bovendien ook geldig in de VS waar de koosjermarkt blijft groeien. Zo kan een koosjercertificaat een marketingvoordeel vertegenwoordigen in Israël en op de veel grotere Amerikaanse markt (die een waarde heeft van meer dan \$10 miljard per jaar).

Meer informatie over koosjere producten en het aanvraagproces in/vanuit Vlaanderen is te vinden op de websites van de Joodse gemeenschap in Antwerpen [Shomre Hadas](#) en/of de [Hager Kashrus Committee](#) en/of de koosjer-certificeringsinstantie in Brussel van [Maayan Hay](#). Ook [vanuit London](#) is het mogelijk een koosjercertificaat te bemachtigen.

Zie ook : Paper van het FIT kantoor in Tel Aviv: [Kosher in en uit vlaanderen](#)

Zakendoen in Israël

In een notendop kunnen volgende tips van belang zijn als men overweegt om naar Israël te exporteren:

1. Zorg ervoor dat het Israëlische bedrijf de juiste info krijgt: de voordelen ten opzichte van (goedkopere) concurrenten. Het wordt aangeraden Engelse informatie over het product te verstrekken in de vorm van een PDF (één pagina).
2. Er is een verschil in business mentaliteit die niet mag worden onderschat. Zie: [tips van het Israëlische ministerie van Handel](#) en [een uitgebreide informatiebrochure](#).
3. Het wordt aangeraden om vóór de ondertekening van een contract een advocaat te contacteren vanwege verschillen in de [distributiewetgeving](#).
4. Het wordt aanbevolen om de financiële stabiliteit van de Israëlische partner te checken. Dit kan gedaan worden door bijvoorbeeld contact op te nemen met [Dun & Bradstreet Israël](#).
5. Het wordt tevens aangeraden om het [landendossier](#) en [marktstudies](#) van Flanders Investment & Trade te raadplegen.

Bedrijven en contactpersonen

Bedrijf & website	Details	Contactpersoon (waar mogelijk)
Almandos	Import en verkoop van biologische producten, richt zich voornamelijk op de veganistische markt. Fabrikant van eigen merk "Shaked Tavor" waarvoor ook geïmporteerd wordt.	Eli SCHEKARCHI Manager +972-52-3338649 eli@almandos.co.il
Anise	Import en marketing van merken van natuurlijke en biologische producten.	+972-2-5342037
Duchan Gan Shmuel	Supermarkt die veel buitenlandse en luxeproducten importeert en verkoopt.	+972-4-6320331 odedl@ganshmucl.com
Food & Stuff	Import en marketing van merken van natuurlijke en biologische producten.	+972-50-7544432 info@foodsnstuff.com
Federation of Israeli Chambers of Commerce	Bedrijven die willen exporteren naar Israël kunnen gegevens opsturen naar de Kamer van Koophandel. Daar worden de gegevens op een website gepubliceerd.	Sharon CHETRIT Business Development Executive, International Relations Division +972-3-5631021 sharonc@chamber.org.il

Green Field	Import en marketing van merken van natuurlijke en biologische producten.	Chen BLIZOWSKY Business Development Manager +972-50-4707530 chen@greenfield-organic.com
Harduf	Import en marketing van merken van natuurlijke en biologische producten.	Amit KOREN Purchasing Manager +972-4-9865037 amit@harduf.co.il
Hasadeh	Import, productie en marketing van biologische voedingsproducten. Hasadeh bereikt rond de 500 verkooppunten.	http://www.hasadeh.com/hebrew/contactUs.aspx
Jammoka	Import en verkoop van merken van natuurlijke en biologische producten.	+972-4-6363303 http://jammoka.com/contact/
LoveEat	Biologische restaurantketen.	coffee@012.net.il
Mizra	Importeur, marketing en verkoper van niet-koosjere producten.	Tzahi DOR Import Manager +972-54-4274666
Naturafood	Importeur van merken van natuurlijke en biologische producten. Vereist geen koosjercertificaat.	Nir FARAN Import Manager +972-9-7444018
Neolife	Neolife is expert op het gebied van voedingssupplementen, vitamines en natuurlijke gezondheidsproducten. Het bedrijf wordt beschouwd als een van de grootste in Israël op het gebied van productie, ontwikkeling, import en marketing van voedingssupplementen, vitamines en OTC.	bd@neopharmisrael.com
Nizat Ha'Duvdevan	Een keten van 18 winkels, gespecialiseerd in natuurlijke en biologische voedingsproducten, nutritionele supplementen, natuurlijke cosmetica en biologische verse producten.	Herzl BIBI CEO +972-52-3360686 herzelbb@netvision.net.il
Schestowitz	Schestowitz is momenteel één van de meest toonaangevende bedrijven op het gebied van import, marketing en distributie van consumptiegoederen die geproduceerd zijn door internationale merken.	1-700-50-77-50

<p>Shufersal's Green & Organic Market</p>	<p>Beide merken zijn te koop in aparte afdelingen van Shufersal (één van de grootste supermarktketens in Israël) en filialen. Green (40 filialen) is het merk voor gezonde voeding, en Organic Market (in 7 filialen) is het merk voor biologische voeding.</p>	<p>online@shufersal.co.il</p>
<p>Ta'am Teva Altman</p>	<p>Import, marketing en distributie van biologisch voeding (onder het merk Adama*). Domineert 30% van de Israëlische markt voor biologisch voedsel. Het bedrijf is onderdeel van de Maabarot Groep. Vereist geen koosjercertificaat.</p>	<p>Kobi ADRI Import Manager +972-46179911</p>
<p>Tivoni</p>	<p>Fabrikant van vitamines, supplementen, biologische cosmetica en voeding.</p>	<p>+972-3-5399000</p>
<p>Tomer</p>	<p>Het bedrijf importeert en distribueert voedingsproducten uit vele landen. Het productaanbod omvat ongeveer 300 items, waaronder confituren en marmelades, pasta, verse vruchtensappen en nectar, ingeblikte groenten en fruit, ingeblikte vis, sauzen, noedels en een breed scala van augurken.</p>	<p>+972-4-8455707 tdganit@tomerltd.co.il</p>

Flanders investment & Trade informeert u over economische relevante activiteiten in potentiële exportmarkten. Deze informatie mag nooit geïnterpreteerd worden als indirecte steun van de (geo)politieke standpunten van overheden waar ook ter wereld.

Specifiek voor Israël volgt Flanders Investment & Trade de EU-standpunten ter zake:

<http://diplomatie.belgium.be/nl/businessguidelines.jsp>